

КЛАСИФІКАЦІЯ ВИТРАТ

Пушкарьова М.

Національний університет харчових технологій

Головна мета виробничої діяльності підприємства — це випуск продукції, яка буде реалізована, і одержання прибутку від цієї реалізації. Характерною особливістю виробничих процесів є формування витрат на виробництво і реалізацію продукції [1, с. 523].

Згідно з П(С)БО-16 витратами звітного періоду визначаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення чи розподілу між власниками) за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені [2].

Управлінський облік передбачає створення детальної класифікаційної схеми витрат. Класифікація витрат — це поділ витрат на класи на основі певних загальних ознак об'єктів і закономірних зв'язків між ними.

За видами діяльності витрати поділяють на витрати звичайної та надзвичайної діяльності.

Витрати звичайної діяльності, в свою чергу, поділяються на ті, що пов'язані з операційною, фінансовою та інвестиційною діяльністю.

Сукупність витрат, пов'язаних з виробництвом або придбанням певного активу, утворює його собівартість. До виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) включаються: прямі матеріальні витрати; прямі витрати на оплату праці; інші прямі витрати; змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати. Загальновиробничі витрати поділяються на постійні і змінні. Перелік і склад загальновиробничих витрат встановлюється підприємством, що зазначається в Положенні про облікову політику підприємства.

До складу інших прямих витрат включаються всі інші виробничі витрати, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат, зокрема: відрахування на соціальні заходи; плата за оренду земельних майнових паїв; амортизація, втрати від браку, які складаються з вартості остаточно забракованої з технологічних причин продукції, зменшеної на її справедливую вартість, та витрат на виправлення такого неминучого браку.

В основу класифікації витрат в управлінському обліку покладено принцип: різні витрати для різних цілей, тобто мета, з якою здійснюють класифікацію, визначає її методику та склад окремих груп витрат [3, ст. 109].

Вітчизняними та зарубіжними науковцями визначені напрямки класифікації витрат в управлінському обліку.

Оцінка запасів та визначення фінансових результатів.

1.1. Вичерпані (спожиті) — це збільшення зобов'язань або зменшення активів у процесі поточної діяльності для отримання доходу звітного періоду, невичерпані (неспожиті) — це збільшення зобов'язань або зменшення активів у процесі поточної діяльності для отримання доходу або іншої вигоди в майбутніх періодах.

Витрати на продукцію і витрати періоду.

Прямі та непрямі (опосередковані).

Основні та накладні (виробничі та невиробничі).

Прийняття управлінських рішень.

Релевантні (це витрати, величина яких може бути змінена внаслідок прийняття управлінського рішення) та нерелевантні (це витрати, величина яких не залежить від прийняття рішення).

Постійні та змінні.

Маржинальні (пов'язані з виробництвом додаткової одиниці продукції) та середні (витрати на одиницю продукції всього випуску).

Дійсні та можливі (це вигода, яка втрачається, коли вибір одного напрямку дії вимагає відмовитись від альтернативного рішення).

Контроль виконання — контрольовані та неконтрольовані.

Планові та непланові.

Продуктивні та непродуктивні.

Оподаткування, складання фінансової звітності.

Обчислення собівартості — за статтями.

Також витрати класифікують: за єдністю складу — одноелементні та комплексні; за календарними періодами — поточні та одноразові; за відношенням до заданих параметрів — фактичні та стандартні (нормативні, планові).

У зарубіжній практиці управлінського обліку досить часто прямі витрати на оплату праці та виробничі накладні витрати об'єднують в одну групу і визначають їх як конверсійні витрати, тобто витрати на обробку сировини і матеріалів з метою перетворення їх у готові вироби.

У відповідних статтях Податкового кодексу наведено склад витрат платника податків, які можна виокремити в окрему класифікаційну групу та проводити їх дослідження з метою удосконалення податкового навантаження на виробника.

Удосконалення організації системи управлінського обліку виробничого підприємства пов'язано одночасно й з удосконаленням методичних підходів щодо класифікації витрат.

ЛІТЕРАТУРА:

Ткаченко Н.М., Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник. — 5-те вид. допов. і перероб. — К.: Алерта, 2011. — 976 с.

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене наказом Міністерства фінансів України №318 від 31.12.1999 р. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>

Фаріон І.Д., Писаренко Т.М. Управлінський облік [текст]: підлуч./[І.Д. Фаріон, Т.М. Писаренко]. — К: Центр учбової літератури, 2012. — 792с.

Науковий керівник: Осадча Г.Г.